

Dopisi in novice.

— V Velikih-Laščah 20. okt. 1877. Zahvala šolskim dobrotnikom. — Minule so vesele počitnice in pričelo se je zopet novo življenje, novo tradapolno delo na šolskem polju. Akoravno je posebno zdaj še mnogo, mnogo posla pri kmetih, zlasti v času, ko se spravljajo zadnji pridelki in tudi otroci dokaj pomagajo svojim roditeljem, ali v marsičem celo nadomestujejo odrasčenega delavca, (marljivo nabiraje si živeža,) oglasilo se je vkljub temu precej ob začetku zdatno število ukaželjne mladine obojega spola, ktera pridno dohaja v šolo in si nabira koristnih věd — zakladov za prihodnje življenje. Nekteri pa, se vē, ostali so doma, ker nimajo še potrebne obleke in ti vborni revčki od dné do dné željno pričakujejo, ter večkrat zastoj nesterpljivo pogledujejo na vse plati, od koder ima prikoračiti rokodelc, kteri je že davno prej gotovo priti obljubil. No! kaj pa da! ti ljudje najpoprej strežejo imovitim gospodarjem, pri kterih so si svesti gotovega plačila, a reveža odpravljajo čestokrat le s praznimi obljubami. Zares, mnogo družin je tako revnih, da z največjo težo oblačijo svojo deco. Kako žalostno je pač, ako po tem takem vidimo, da v šoli otroci sede brez vsakakoršne učne priprave, in toliko žalostneje je, če učitelj takim siromacekom nima s čim postreči. A kako vesel mora biti ta, ki ima šolskega blaga na izbér. Ne more se dovolj hvale in zahvale izreči onim sl. družbam in osebam, ktere si štejejo v dolžnost ali nalogo, nabirati prostovoljnih milodarov, s kterimi se je že tolikanj pripomoglo zapuščenim šolam in revni šolski deci. Kakor marsikje drugod, nahajajo se tudi pri nas mladinojubi in šolski prijatelji, ki zdatno podpirajo šolo in pripomorejo k dobremu. Kakor pretečeno leto, tako so tudi letos podarili naši šoli vis. č. g. duhovniki, nekteri tukajšnji c. k. uradniki (med njimi predobri in priljudni c. k. sodnik g. Candolini, ki je bil in je še vedno iskreni človekoljub) in tudi drugi dobrotniki, lepi znesek tri in trideset gold., ki se je obernil v svojo namen. Nakupilo se je namreč razno šolsko blago, kakor: Schreiberjevo rastlinstvo, računice, risanka, lep opisnice, spisnice, peresa, in dr.; tega ostane nekaj, kot stalni spominek šoli, a drugo se deli med šolsko deco. Ne morem si kaj, da ne bi za tako blagodušno dejanje z ginjenim in hvaležnim srcem, v svojem kakor tudi v imenu šolske dece izrekel najlepšo, naj toplejšo zahvalo vsim velečastitim g. dobrotnikom in šolskim prijateljem posebno pa gosp. Buš, ki je bil iz lastnega nagiba osnoval to bernjo, in je, tujec sam podaril 13 gl. Bog poverni! Da bi pač gospodje še zanaprej zvesti in pomagajoči ostali, ter ne odtegnili svojih dobrotljivih rok!

Jož. Pavčič.

— Iz seje c. k. dež. šl. sveta dne 20. sept. 1877. Pomnoženemu krajnemu šl. svetu se je privolilo, prodati obligacijo šolskega zavoda za šolsko zidanje. —

Prošnja krajnega šl. sveta za odpisovanje doneska v normalni šolski zavod za l. 1875 se je napotila dež. odboru. —

Ljudski učitelj se prestavi za kazen, drugi iz službenih ozirov, tretji dobi ukor zaradi zanemarjenja službenih dolžnost. —

Prošnja bivšega učenca na realki za sprejem v učiteljsko pripravnico se je odvernila. —

Prošnje za nagrado in denarno pomoč so bile razrešene.

— Slovensko učiteljsko društvo. (Glej l. 20.) Tajnik poroča: Mnogega vam nimam povedati, ker nismo imeli velikih shodov in dolgih debat, a bile so 3 odborove seje. V I. seji 2. novembra smo se razgovarjali, bi li bilo mogoče o

božičnih praznikov sklicati večjo skupščino slovenskih učiteljev, in določili smo tudi dnevni red namenjenemu zborovanju. Na dnevnem redu II. odborove seje so bile: a) službina doklada starejšim učiteljem; b) opravilna doklada vodjem na jednorazrednicah in c) denarna kazen v prid ljudski šoli. Sklep je bil: Slavnemu deželnemu zboru naj se pošlje prošnja za priznanje imenovane službine doklade. Odbor je izročil prošnjo poslancu dr. Bleiweis u, in poslanec g. Dežman je nasvetoval o tej peticiji, kakor tudi pri mnogo drugih dnevnih red, a deželni zbor je sklenil, da se pošlje peticija deželnemu odboru. Ta je poslal peticijo dež. sl. svetu, da se o tem izreče.

Poglavitna stvar bo menda denarno vprašanje, kajti preverjeni smo, da dotični gospodje priznavajo, kako zeló je opravičena taka prošnja, a vpraša se, kje se bo de to vzelo, kje vstelo?

K III. seji smo se sešli 2. avgusta, ko smo določili dan občnega zbora in dnevni red tega zborovanja. Biblioteko učiteljskega društva je tudi tu in tam kdo rabil in Spammers Lexikon se še zmirom nadaljuje. Močno bi bilo zelei, da bi se to obširno delo, in tudi nekaj družih knjig in časopisov vezati dalo.

Drugih shodov ali zborovanj ni omeniti; vzroki so nekako ti, da smo udje preveč raztreseni, in večina naših društvenikov je zunaj Ljubljane, kolegi po deželi pa imajo ob četertkih po zimi ponavljalno šolo, tedaj jim ni mogoče v Ljubljano k zborom hoditi. Tako je bilo ob kratkem skromno društveno življenje, kakor so nam čas in okoliščine dopuščale. —

Iz blagajnikovega poročila zremo, da je društvo imelo 47 gl. 44 kr. prihodkov, a stroškov 4 gl. 50 kr. za Spam. Lexikon, v gotovini še ostaja 42 gl. 94 kr.

Udov šteje društvo še vsikdar toliko, da društvo postavno obstoji, dasiravno so nekateri s svojo letnino na dolgu. Te pa vljudno prosimo, da nam pošljejo zaostalo letnino, da se more račun za preteklo leto skleniti, in da spoznamo, s kaka svoto nam je razpolagati.

Odbor zaslišavši poročilo želi, da bi se nekateri še osebno vabili, da društvu ostanejo podporniki in udje, a tajnik omeni, da je več takih rodoljubov, ki društvo podpirajo raznim činom, z denarjem in knjigami, a nočejo veljati kot redni udje.

Dnevni red. I. točka. »Pomočne knjige za ljudske šole«. O tem obširno poroča predsednik g. Govekar (glej vvodni članek). —

Pomočnih knjig res potrebujemo, pisanih v tistem jeziku, v katerem podučujemo. A nastane vprašanje I. Kdo jih bode pisal; kdo zalagal; in eventualno, ali bi se smele tudi rabiti? Ker na taka vprašanja nihče ni mogel določno in odločno odgovarjati, tudi ni bilo daljše debate, a zbor jednoglasno izreka, da so pomočne knjige važno sredstvo za napredek v ljudski šoli in potreba takih knjig pisanih v slovenskem jeziku je tem bolj nujna, ker se na učiteljski podučuje po večem v nemškem jeziku, in nastopni učitelj, da to porabi v svoji šoli, mora si sam pot napravljati (ako je priden in marljiv, sicer pa ...). (Konec.)

— **Možko** učiteljsice ima v I. letniku 39, v II. 29, v III. 24, v IV. 15, skupaj tedaj 107 gojencev, v pripravljavnici jih je 33, skupaj 140. —

— Na **ženskem** učiteljsku jih je v I. letu 34, v II. 40, v III. 31, in v IV. 28, skupaj tedaj 133 gojenk.

— Na **možki** vadnici je v I. razredu 47, v II. raz. 37, v III. 45, v IV. 43, skupaj tedaj 172 učencev.

— Na **ženski** vadnici je v I. razr. 34, v II. 40, v III. 21 in v IV. 37, skupaj tedaj 99 učenk.

— **Književnost.** »Kocenov zemljepis« za narodne šole poslovenil Ivan Lapajne, imenuje se knjižica, katero je založilo učiteljsko društvo za Slovenski Štajer. —

Knjigo zadosti priporoča ime pisateljevo, tedaj bi bilo odveč priporočevati jo še posebno. —

Mi le zelimo, da bi bila dopustljiva za ljudske šole po slovenskih pokrajinah. Cena knjigi je 15 kr. —

— „**Učitelj Dobrašin**“, podučna povest Slovincem: Po hrvatskem izvirniku od J. Ternskega poslovenil Ivan Lapajne, je knjiga posebna primerna in podučljiva temu, ki hoče spoznati, koliko more uplivati naroden učitelj na ljudstvo, ako dela v lepi slogi z duhovnom in ga ne puste samega truditi se v svojem težavnem, a imenitnem poklicu. Povest je pa tudi zanimiva učiteljem, ker »Dobrašin« je vzor pravega učitelja, in iskrenega rodoljuba ves vnet za svoj imeniten stan, ki se ne boji ne dela ne truda v šoli, pa tudi zbuja narodno zavest med prostim ljudstvom. —

Srečna je bila tedaj misel g. Lapajneteta, ki je svojim tovarišem kakor v zrcalu hotel pokazati, kako deluje, kako živi naroden učitelj med selskim ljudstvom. Cena 8 kr. je pa tudi tako nizka, toliko da knjiga ni zastoj!

— Za **učiteljska spraševanja** se je oglasilo 17 podučiteljev in 9 podučiteljic. — Za meščanske šole so se oglasili 3 in sicer g. Edmund Lahajner za matematiško-tehniško stroko, g. W. Petraček za naravoznansko in g. A. Žvokelj za jeziško-zgodovinsko stroko, drugi so se oglasili za ljudske šole. Spraševanjecev je bilo iz Štajerskega 5. Med spraševanjem sta dva učitelja odstopila; ostali pa so dobili takele spričevala: ena učiteljica dobila je spričevalo prve verste, en učitelj in pet učiteljic dobili so spričevalo druge verste, deset učiteljev in tri učiteljice dobili so spričevalo tretje verste in štirje učitelji spričevalo četrte verste.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazredni ljudski šoli v Ihanu je učiteljska služba s plačo 450 gl. in prostem stanovanjem izpraznjena.

Prošnje za to službo, katera se bo definitivno podelila, se morajo predložiti krajnemu šolskemu svetu v Ihanu do 15. novembra t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku dné 12. oktobra 1877.

— Na dvorazredni ljudski šoli v Cerknici služba drugega učitelja, l. p. 400 gl. in prosto stanovanje. —

Prošnje do 20. novembra okrajnemu šolskemu svetu v Logatcu do 20. novembra 1877.

— Na dvorazredni ljudski šoli v Trebnem služba nadučitelja, l. p. 500 gl. in stanovanje. Prošnje do 5. novembra t. l. pri pomnož. krajnem šl. svetu v Trebnem.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Jakob Inglič je prvi učitelj in ravnatelj na rudniški šoli v Idriji, drugi je Valentin Zvagen iz Cerknice, a gđc. Amalija Kopše je začasna učiteljica v ženskem obertstvu. Gsp. Anton Kunšič iz Trebnega pride za nadučitelja v Litijo, g. Karol Kristof iz Černomlja v Planino (Stockendorf), g. Jernej Hočevar iz Černomlja v Tern (zač.), Gđc. Terez. Drašler iz Verhuike v rudniško šolo v Zagorji. —

Pomožen učitelj v Postenji je postal g. Jožef Misel.